

УДК 343.322

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.3.12>

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ЗАБОРОНИ НЕСАНКЦІОНОВАНОГО ПОШИРЕННЯ ВІЙСЬКОВО ЗНАЧУЩОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Старко О.Л.,

*кандидат юридичних наук, доцент,**доцент кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності**Волинського національного університету імені Лесі Українки*

ORCID: 0000-0002-7459-4337

Старко О.Л. Проблеми правової невизначеності кримінально-правової заборони не-санкціонованого поширення військово значущої інформації.

Статтю присвячено проблемі правової невизначеності кримінально-правової заборони несанкціонованого поширення військово значущої інформації. Акцентується увага на питаннях виявлення притаманних аналізованій нормі вад та шляхів їх усунення, труднощів і проблем, пов'язаних із застосуванням цієї кримінально-правової заборони.

У статті звертається увага на питання про нечіткість законодавчого формулювання ознак предмета злочину за ч. 1 ст. 114-2 Кримінального кодексу (далі – КК) України у частині приналежності чи не приналежності «зброї, озброєння та бойових припасів» (інформація про які поширюється) до іноземної військової допомоги. Зроблено висновок про недоцільність використання у диспозиції статті вказівки на походження зброї, озброєння, боєприпасів.

Розглянуто питання про обмеженість законодавчого формулювання предмета злочину за ч. 1 ст. 114-2 КК України, згідно якого поза межами складу злочину залишається несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення такої військової техніки як літаки, гелікоптери, безпілотники, танки, технічні засоби захисту апаратури тощо. Констатовано, що попри те, що у ч. 2 ст. 114-2 КК України предметом є лише інформація про переміщення, рух, розташування Збройних Сил України чи інших військових формувань», суди кваліфікують поширення інформації про рух літаків, гелікоптерів за ч. 2 ст. 114-2 КК України.

Констатується недоречність одночасного вживання у диспозиції норми, сформульованої у ст. 114-2 КК України таких синонімів як «рух» та «переміщення». Акцентується увага на доцільності використання у якості обов'язкової ознаки об'єктивної сторони складу злочину такої ознаки як «особливий період та період збройного конфлікту».

Розглянуто проблемні аспекти застосування ч. 3 ст. 114-2 КК, а саме – питання про розмежування складу злочину, передбаченого ч. 3 ст. 114-2 КК України і державної зради, вчиненої в умовах воєнного стану (ч. 2 ст. 111 КК України). На прикладі кримінально-правової оцінки судами ідентичних діянь, показано проблематичність відмежування складу аналізованого злочину та державної зради. Запропоновано виключити кримінальну відповідальність за поширення військово значущої інформації з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, або іншим незаконним збройним формуванням, оскільки це діяння охоплюється ч. 2 ст. 111 КК України.

Ключові слова: військово значуща інформація, несанкціоноване поширення, зброя, озброєння, бойові припаси, Збройні Сили України, воєнний стан, державна зрада, вироки.

Starko O.L. Problems of legal uncertainty of the criminal law prohibition of unauthorized distribution of militarily significant information.

The article is devoted to the problem of legal uncertainty of the criminal law prohibition of unauthorized distribution of militarily significant information. Attention is focused on the issues of identifying defects inherent in the analyzed norm and ways to eliminate them, difficulties and problems related to the application of this criminal law prohibition.

The article draws attention to the question of the vagueness of the legislative formulation of the features of the subject of the crime under Part 1 of Art. 114-2 of the Criminal Code (hereinafter – the Criminal Code) of Ukraine in terms of belonging or not belonging to «weapons, weapons and ammunition» (information about which is distributed) to foreign military aid. A conclusion was made about the impracticality of using an indication of the origin of weapons, weapons, and ammunition in the disposition of the article. The question of the limitation of the legislative wording of the subject of

the crime under Part 1 of Art. 114-2 of the Criminal Code of Ukraine, according to which unauthorized dissemination of information about the movement, location of such military equipment as airplanes, helicopters, drones, tanks, technical means of equipment protection, etc. remains outside the scope of the crime. It was established that despite the fact that in Part 2 of Art. 114-2 of the Criminal Code of Ukraine does not have the subject of a crime at all, the courts qualify the dissemination of information about the movement, location of airplanes, helicopters under Part 2 of Art. 114-2 of the Criminal Code of Ukraine. The inappropriateness of the simultaneous use in the disposition of the norm formulated in Art. 114-2 of the Criminal Code of Ukraine of such synonyms as «mov» and «displacement». Attention is focused on the expediency of using as a mandatory feature of the objective side of the composition of the crime such a feature as «special period and period of armed conflict»

Problematic aspects of the application of Part 3 of Art. 114-2 of the Criminal Code, namely, the issue of delimiting the composition of the crime provided for in Part 3 of Art. 114-2 of the Criminal Code of Ukraine and treason committed under martial law (Part 2 of Art. 111 of the Criminal Code of Ukraine). Using the example of criminal legal assessment by courts of identical acts, the problematic nature of distinguishing the composition of the analyzed crime and treason is shown. It is proposed to exclude criminal liability for the dissemination of militarily significant information in order to provide such information to the state carrying out armed aggression against Ukraine, or its representatives, or other illegal armed formations, since this act is covered by Part 2 of Art. 111 of the Criminal Code of Ukraine.

Key words: militarily significant information, unauthorized distribution, weapons, weapons, ammunition, Armed Forces of Ukraine, martial law, treason, sentences.

Постановка проблеми. Законодавче вирішення проблеми несанкціонованого поширення військово значущої інформації у березні 2022 р. було викликане гострою потребою захисту національної безпеки, життя, здоров'я і безпеки людини в умовах воєнного часу. Поряд із безперечними перевагами криміналізації цього діяння, норми, сформульовані законодавцем у диспозиціях ст. 114-2 КК України містять низку недоліків, що створює труднощі як у процесі правозастосування, так і на шляху протидії цьому виду злочинів в умовах збройної агресії проти України. Науковий аналіз дискусійних аспектів кримінальної відповідальності, виявлення недоліків кримінального законодавства, з'ясування шляхів їх усунення сприятиме не лише правильному застосуванню закону про кримінальну відповідальність, а й запобіганню цим небезпечним діянням та відверненню загроз у сфері обороноздатності та інформаційної безпеки України.

Метою дослідження є критичне осмислення положень кримінально-правової заборони, передбаченої ст. 114-2 КК України та з'ясування шляхів удосконалення кримінального законодавства у цій частині.

Стан опрацювання проблеми. Науковою розробкою зазначеної проблематики займалися такі дослідники: П.О. Бурда, І.А. Вартилицька, О.О. Дудоров, Ю.Ю. Коломієць, Р.О. Мовчан, М.І. Хавронюк, Ю. А. Пономаренко та інші.

Виклад основного матеріалу. Аналіз судової практики, норм чинного кримінального законодавства, спеціальної літератури дають підстави віднести до числа дискусійних наступні питання.

Перше питання. У ч. 1 ст. 114-2 йдеться про «поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, у тому числі про їх переміщення територією України». Таке законодавче формулювання схиляє до висновку, що йдеться лише про «зброю, озброєння, бойові припаси», які належать до іноземної допомоги. Проте, очевидним є те, що суспільно небезпечними є й ті діяння, які полягають у поширенні інформації про зброю, озброєння та бойові припаси, які не належать до іноземної допомоги. У кримінально-правовій літературі це питання є спірним. Так, М.І. Хавронюк пов'язує це поняття лише з іноземною допомогою [1]. З цього приводу Р.О. Мовчан висловлює певні сумніви, зазначаючи, що «на противагу згаданим вище граматичному та логічному, буквальне та системне тлумачення приписів ч. 1 ст. 114-2 КК все ж таки допускають кваліфікацію за нею поширення інформації про переміщення територією України будь-якої зброї, озброєння чи боєприпасів, незалежно від того, чи були вони надані іноземними партнерами, у тому числі рух яких відбувається від кордону України, чи належали Україні й раніше» [2, с. 141].

Ознайомлення з вироками щодо засудження осіб за ст. 114-2 КК України показує, що поширення інформації про озброєння, яке не є іноземною допомогою, так і про озброєння, яке надане іноземними партнерами також кваліфікується за ч. 1 ст. 114-2 КК України.

Так, 16.06.2023 р. громадянин України, перебуваючи на військовій службі на посаді старшого техника обслуговування авіаційного озброєння інженерно-авіаційної служби 2 авіаційної ескадрильї військової частини, у військовому званні «старший лейтенант» поширив відеозапис зльоту та прольоту повітряного судна Міг-29 б/н 47 через соціальну мережу «TikTok». Хоча, вказана

військова техніка не була іноземного походження, військовослужбовець був визнаний винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 114-2 КК України [3].

У іншому випадку йшлося про військове озброєння іноземного походження. Так, громадянин України, водій-далекобійник виконуючи міжнародні вантажні перевезення, 09.10.2022 р. здійснив фото- та відеофіксацію переміщуваного ним на територію України озброєння з маркуванням С-24Б (некеровані авіаційні ракети С-24Б, які надходили для потреб Збройних Сил України), а також фото фіксацію авіаційної товарно-транспортної накладної з даними щодо переміщення вантажу «Rockets» з кодом «UN 0182» з аеропорту Zagreb (Хорватія) в аеропорт Sliac (Словацька Республіка). Інформацію поширив у «Viber» та «WhatsApp» [4].

На думку Р.О. Мовчана, законодавцю необхідно «більш чітко виразити свої наміри стосовно того, за якою частиною ст. 114-2 КК має кваліфікуватися несанкціоноване поширення інформації про переміщення озброєння та боєприпасів, які не є іноземною (міжнародною) допомогою» [2, с. 141]. На наш погляд, вказівка на походження зброї, озброєння, боєприпасів є зайвою у диспозиції статті, оскільки розголошення будь-якої військово значущої інформації саме по собі вже є суспільно небезпечним діянням у умовах воєнного стану.

Друге спірне питання також стосується визначення предмета злочину. Згідно ч. 1 ст. 114-2 КК України предметом є інформація про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, у тому числі про їх переміщення територією України. Доцільність використання законодавцем у диспозиції норми вказівки лише на «зброю», «озброєння» та «боєприпаси» викликає певні сумніви. Адже, як зазначає Р.О. Мовчан, «вказівка у диспозиції статті на «зброю» та «озброєння» (як і вказівка на бойові припаси) не дозволяє охопити всі ті предмети, одні з яких вже надаються нашій державі, а надання інших можливе в перспективі. Відповідно до розд. I ЗВДТ (Зводу відомостей, що становлять державну таємницю) «озброєнням» необхідно вважати – озброєння стрілецьке та артилерійське, системи (комплекси) ракетні і ракетно-космічні, керовані (некеровані) ракети та їх складові частини, комплекси (установки) для їх запуску та складові одиниці до них, засоби керування зброєю (вогнем), системи дистанційного керування ракетами, обладнання для транспортування і обслуговування ракет, апарати торпедні та бомбомети для глибинних бомб». Отже, зазначає Р.О. Мовчан, «ні танки, ні бронемашини, ні бронетранспортери, ні гелікоптери, ні жоден з інших названих вище товарів, які Україна вже отримала або лише бажає отримати (літаки, безпілотники, технічні засоби захисту апаратури, апаратура для розвідки тощо), не охоплюються вказаним у ст. 114-2 КК поняттям «озброєння», адже не входять до жодної із тих складових, які перераховані у відповідному і наведеному раніше нормативному визначенні. А це означає, що, як це не парадоксально, але несанкціоноване поширення відповідної інформації про ці предмети не може кваліфікуватися за ст. 114-2 КК» [5, с. 328].

Водночас, вивчення обвинувальних вироків, ухвалених за ст. 114-2 КК України за березень 2022 р. - квітень 2025 р. свідчить про те, що досудове та судове слідство кваліфікують несанкціоноване поширення інформації про зазначену вище військову техніку, як от про літаки чи гелікоптери за ч. 1 ст. 114-2 КК України. У деяких випадках такі діяння кваліфікуються навіть за ч. 2 ст. 114-2, що викликає заперечення, адже у диспозиції ч. 2 ст. 114-2 КК України взагалі не йдеться про такий предмет поширення як «інформація про озброєння, зброю та боєприпаси» (чи іншу військову техніку). У цій частині йдеться про поширення інформації про особовий склад ЗСУ чи інших військових формувань.

Так, Дніпропетровським районним судом Дніпропетровської області було встановлено, що громадянин України 24 вересня 2023 року у приватному чаті месенджеру Telegram поширив інформацію про проліт двох гелікоптерів над смт. Малотаранівка. Суд визнав громадянина винним у вчиненні злочину передбаченого ч. 2 ст. 114-2 КК України [6].

У іншому випадку аналогічні дії суд кваліфікував за ч. 1 ст. 114-2 КК України. Місцевий мешканець с. Нова Богданівка Миколаївської області здійснив та поширив в «Telegram» відеозапис переміщення двох військових гелікоптерів МІ-24, які здійснювали виконання бойового завдання та переміщувались над поверхнею Дніпробузького лиману [7].

Вказане свідчить про доцільність розширення кола предметів злочину за ч. 1 ст. 114-2 КК України, включивши у диспозицію словосполучення «інформації про направлення, переміщення зброї, боєприпасів, озброєння та іншої військової техніки (або інших товарів військового призначення)». Або ж можливо, розкрити зміст предмета злочину у примітці до ст. 114-2 КК України, уникаючи вказівки на походження (як іноземної допомоги, направленої в Україну) зброї, озброєння, боєприпасів, іншої військової техніки.

Принагідно зауважимо, що у тексті Проекту нового КК України, ознаки предмета цього злочину вже уточнені. Зокрема, у ст. 9.2.3 Проекту пропонується визнавати предметом інформацію не лише про «озброєння», а й про «інші товари військового призначення» [8].

Третє питання стосується доцільності вживання законодавцем у диспозиції ч. 2 ст. 114-2 КК України таких слів як «переміщення», «рух», «розташування» (поширення інформації про переміщення, рух або розташування Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань). Річ у тім, що слово «переміщення» є синонімом слова «рух». Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає рух як зміну положення когось, чого-небудь унаслідок обертання, коливання, пересування тощо, переміщення, рухання, динаміка, хід (у певному напрямі) [9]. Таким чином, у диспозиції норми, сформульованої у ст. 114-2 КК України слід уникати одночасного вживання обох синонімів.

Четверте питання стосується визначення змісту обстановки вчинення цього злочину, як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони. У диспозиції статті йдеться лише про воєнний або надзвичайний стан, проте відсутня вказівка на таку ознаку як «період збройного конфлікту та особливого періоду». Хоча, несанкціоноване поширення військово значущої інформації в обстановці і збройного конфлікту і особливого періоду може заподіювати істотну шкоду національній безпеці держави. На це звертає увагу Р.О. Мовчан, який підкреслює, що «ступінь суспільної небезпеки кожного із описаних у статтях 111, 113, 114-1 та 114-2 КК діянь значно посилюється при їхньому вчиненні як в умовах воєнного стану, особливого періоду (хоча однією із підстав його настання є саме введення воєнного стану) чи надзвичайного стану, а тому у всіх згаданих складах кожна з цих ознак мала б визнаватися або ж криміноутворюючою (мова йде про статті 114-1 та 114-2 КК), або ж кваліфікуючою (статті 111 та 113 КК)» [5, с. 329].

Аналогічний підхід щодо визначення обстановки вчинення злочину має місце і в Проєкті КК України. Р.О. Мовчан та П.О. Бурда, аналізуючи Проєкт, висловлюють сумніви щодо «підходу, відповідно до якого відповідальність за передбачені у статтях 9.2.4 та 9.2.5 Проєкту дії пропонується встановити лише у разі їхнього вчинення «в умовах воєнного стану», тоді як вчинення аналогічної поведінки «в особливий період чи під час надзвичайного стану» визнається ознакою, яка підвищує тяжкість розглядуваних злочинів на один ступінь (п. 3 ст. 9.2.2)». Науковці звертають увагу на те, що «збройний конфлікт може і не супроводжуватися оголошенням воєнного стану. Власне, починаючи з 2014 р., приклад саме такої ситуації, ми мали змогу спостерігати і в Україні, на території якої відбувався збройний конфлікт, але воєнний стан уведений так і не був (аж до 24 лютого 2022 р.). І, ось тому... виникло запитання: а чи є підстави вважати, що випадки несанкціонованого поширення відповідної інформації в умовах фактично триваючої, але без введення воєнного стану, війни на Донбасі, були бодай на відсоток менш небезпечнішими за аналогічні прояви, вчинені в 2022 р. вже при введеному воєнному стані? Ми таких підстав не вбачаємо, а, тому, вважаємо, що в аналізованих нормах мало б вказуватися не на «воєнний стан», а на більш широке поняття «особливий період». За умови реалізації такого кроку кваліфікуюче значення ознаки у вигляді вчинення відповідних злочинів «в особливий період чи під час надзвичайного стану» (п. 3 ст. 9.2.2 Проєкту) не мало б поширюватися на аналізовані діяння, адже, така ознака вже була б їхньою конститутивною характеристикою [10, с. 58]. Така точка зору видається цілком логічною, тому доцільно було б окрім ознаки «воєнний або надзвичайний стан», використати й такі ознаки як «особливий період та період збройного конфлікту» як конститутивні.

П'яте питання стосується проблеми розмежування складу злочину за ч. 3 ст. 114-2 КК України із державною зрадою, вчиненою в умовах воєнного стану (ч. 2 ст. 111 КК України). Зокрема, у ч. 3 ст. 114-2 КК України передбачено відповідальність за поширення військово значущої інформації з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, або іншим незаконним збройним формуванням. Як слушно наголошує Р.О. Мовчан, «справа в тому, що якщо ми уважно проаналізуємо зміст цих посягань – поширення відповідної інформації із метою надання державі, що здійснює збройну агресію проти України, чи незаконним збройним формуванням – то побачимо, що абсолютна більшість таких проявів насправді є нічим іншим, як державною зрадою або шпигунством» [5, с. 329].

З метою усунення цих проблем 1 квітня 2022 р. законодавець прийняв Закон № 2178-IX, згідно з яким ч. 3 ст. 114-2 КК України була «доповнена спеціальним застереженням щодо того, що за цією нормою відповідні діяння можуть кваліфікуватися виключно тоді, коли вони не містять ознак державної зради або шпигунства. Наявність відповідного уточнення була покликана усунути підґрунтя для потенційної небажаної конкуренції між відповідними складами кримінальних правопорушень» [2, с. 154-155].

Проте, таке уточнення у подальшому не усунуло означену проблему. Вивчення судової практики показує, що рівнозначні за змістом діяння кваліфікуються в одних випадках як державна зрада у формі надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України, вчинена в умовах воєнного стану (ч. 2 ст. 111), а в інших як несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та

бойових припасів в Україну, переміщення, рух або розташування Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, або іншим незаконним збройним формуванням (ч. 3 ст. 114-2).

Наведемо приклади двох обвинувальних вироків, ухвалених за ч. 3 ст. 114-2 та за ч. 2 ст. 111 КК України відповідно.

Так, Іллічівським міським судом Одеської області було встановлено, що громадянка України протягом липня - серпня 2023 року, постійно проживаючи в м. Чорноморську Одеської області, збирала і накопичувала інформацію щодо розташування в м. Одесі та Одеській області підрозділів Збройних Сил України. Протягом липня-серпня жінка передавала зібрану інформацію співробітнику розвідувального органу російської федерації через Телеграм. Інформація, яка передавалась з метою нанесення ЗС РФ ракетно-бомбових ударів по розташуванню Збройних Сил України стосувалась: розташування бригади Морської піхоти Збройних Сил України з точними географічними координатами; розташування в Одеському районі Одеської області підрозділів інших утворень відповідно до законів України військових формувань, їх укріплених позицій; розташування функціонуючого навчального стрільбища (полігон) для підтримання бойової готовності та навченості підрозділів Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань; розташування пункту постійної дислокації військових; розташування в Одеському районі Одеської області та в м. Одесі пунктів постійної дислокації військової частини та цілодобового функціонуючого блокпоста № 7 та вогневих позицій підрозділів Збройних Сил України; маршруту і напрямку переміщення в повітряному просторі Одеського і Овідіопольського районів Одеської області і м. Чорноморська Одеської області військового літака Збройних Сил України. Також було передано знімок картографічного веб-сервісу «Google Maps», на якому засобами графічного редактора свого мобільного телефону громадянка позначила маршрут і напрямок переміщення військового літака Збройних Сил України. Жінка була визнана винною у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 114-2 КК України. Було призначено покарання у виді 8 років позбавлення волі [11].

Інший приклад, коли дії ідентичні до тих, які описані у вищезазначеному вирокі, були кваліфіковані як державна зрада у формі проведення підривної діяльності проти України в умовах воєнного стану (ч. 2 ст. 111 КК України). Громадянин України, свідомо обходячи обмеження доступу до російської соціальної мережі «ВКонтакте», 18.07.2022 р. розпочав особисте спілкування з представником приватної військової компанії «вагнер» рф, у ході якого добровільно погодився надавати допомогу у збиранні інформації військового характеру. Протягом вересня 2022 р. – січня 2023 р. громадянин:

- сфотографував територію військової частини та надіслав представнику рф повідомлення із фотозображенням, описавши розташування військових об'єктів на вказаній території;
- сфотографував карту з позначенням на ній місцем знаходження загальновійськового полігону та надіслав представнику рф повідомлення з фотозображенням вказаної карти і відомостями про прибуття військового гелікоптера до полігону;
- надіслав повідомлення з інформацією щодо кількісної наявності, переміщення військовослужбовців та військової техніки ЗСУ.

Громадянин був визнаний винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 111 КК України, йому було призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 15 років, конфіскацію майна та позбавлення військового звання – полковника [12].

Таким чином, нинішня редакція ч. 3 ст. 114-2 КК України (несанкціоноване поширення військово значущої інформації з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, або іншим незаконним збройним формуванням) створює підґрунтя для колізії зазначених норм, потенційної небажаної конкуренції між відповідними складами кримінальних правопорушень. Окрім того, постає питання про справедливість та обґрунтованість покарання за вчинені діяння, оскільки дії, передбачені ч. 3 ст. 114-2 КК України караються позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років, а дії, передбачені ч. 2 ст. 114-2 КК України караються позбавленням волі на строк п'ятнадцять років або довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна. Таким чином, з диспозиції ч. 3 ст. 114-2 КК України варто вилучити таку кваліфікуючу ознаку як несанкціоноване поширення інформації.... з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, або іншим незаконним збройним формуванням, оскільки це діяння охоплюється ч. 2 ст. 111 КК України.

Висновки. Вищевикладене, спонукає до наступних висновків: 1). доцільно розширити коло предмета злочину за ч. 1 ст. 114-2 КК України, включивши у диспозицію словосполучення «інформації про направлення, переміщення зброї, боєприпасів, озброєння та іншої військової техніки (або інших товарів військового призначення)». Або ж розкрити зміст предмета злочину у примітці до

ст. 114-2 КК України, уникаючи вказівки походження (як іноземної допомоги, направленої в Україну) зброї, озброєння, боєприпасів, іншої військової техніки; 2). У диспозиції ч. 2 ст. 114-2 КК України варто вжити одне із слів синонімів - «рух» або «переміщення»; 3). доцільно було б окрім ознаки обстановки вчинення злочину - «воєнний або надзвичайний стан», використати й такі ознаки як «особливий період та період збройного конфлікту»; 4). з диспозиції ч. 3 ст. 114-2 КК України варто вилучити таку кваліфікуючу ознаку як несанкціоноване поширення інформації... з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, або іншим незаконним збройним формуванням, оскільки це діяння охоплюється ч. 2 ст. 111 КК України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Хавронюк М. Поширення інформації про військову допомогу та проекти СБУ України: кримінальна відповідальність. Аналіз статті 114-2 КК у серії науково-практичних коментарів Миколи Хавронюка до Кримінального кодексу, прийнятий під час воєнного стану. URL: <https://pravo.org.ua/blogs/poshyrennya-informatsiyi-pro-vijskovu-dopomogu-ta-diyi-vijskovyh-ukrayiny-kryminalna-vidpovidalnist>.
2. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану: *науково-практичний коментар*. За ред. А.А. Вознюка, Р.О. Мовчана, В.В. Чернея. Київ: Норма права, 2022. 278 с.
3. Вирок Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 12 серпня 2024 р. Справа 473/4351/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120937505>.
4. Вирок Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 19 квітня 2024 р. Справа № 308/2191/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119194519#>.
5. Мовчан Р.О. Аналіз кримінально-правової новели про несанкціоноване поширення військово значущої інформації (ст. 114-2 Кримінального кодексу України). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 4. С. 326–330. URL: http://lsey.org.ua/4_2022/77.pdf.
6. Вирок Дніпропетровського районного суду Дніпропетровської області від 25 липня 2024 р. Справа 175/9972/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120620527>.
7. Вирок Миколаївського районного суду Миколаївської області від 4 листопада 2024 р. Справа 945/500/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/122832880>.
8. Текст проєкту нового КК України. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2025/02/17/kontrolnyj-tekst-proyektu-kk-17-02-2025-dlya-opublikuvannya.pdf>.
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL: <https://1531.slovaronline.com>.
10. Мовчан Р.О., Бурда П.О. Кримінально-правова протидія несанкціонованому поширенню військово значущої інформації. *Правова держава*. 2023. № 50. С. 54–62.
11. Вирок Іллічівського міського суду Одеської області від 20 березня 2024 р. Справа 501/730/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117782433>.
12. Вирок Богунського районного суду м. Житомира від 4 січня 2024 р. Справа 295/9646/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116109364>.